

Szegeden befejeződött az endokrin-kongresszus

Dr. Julesz Miklós nyilatkozata a kongresszus munkájáról

Tegnap délután közös kirándulással befejeződött Szegeden az V. Magyar Endokrin Kongresszus. A négynapos programban több mint nyolcvan előadás hangzott el. A kongresszus befejeztével megkértük dr. Julesz Miklós egyetemi tanárt, a kongresszus elnökét, az MTA levelező tagját, a Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaság elnökét, vonja meg a kongresszus mérleget.

— Az elbírálás, az eredmények levonása nemcsak az én dolgom — mondotta. — A mintegy negyven külföldi résztvevőnk — és a mi véleményünk szerint is eredményes, sikeres volt az V. Magyar Endokrin Kongresszus. Ha mostani tanácskozásunkat a régebbiekhöz hasonlítjuk, igen jelentősnek kell elkönyvelnünk. Ez a kongresszus bizonyította, hogy metodikailag, módszertanilag felzárkóztunk a legelő járókhoz, a magyar endokrinológia is világszinten kezd dolgozni. A tudományos kutatásban, különösen az orvostudomány e speciális területén egyre több függ a módszertől, az új eszközök bevezetésétől. Kísérleteinket már mi is a legmodernebb eszközökkel, a legújabb módszerekkel végzzük. A leghatásosabb metódokat alkalmazzuk a hormonok vizsgálatánál, így méréseinket, sikereinket ma már mindenütt elismerik. Drága, egyre modernbb apparátúrára van szükség, melyek segítségével nagy pontossággal, lerövidített idő alatt tudjuk elvégezni méréseinket. Ez egyik első feltétele annak, hogy ott lehessünk az endokrinológiai kutatás élvonalában.

— A kongresszus a szteroid hormonok klinikai és elméleti kérdéseit, kutatásait öszszegyezte. Öt nagy referátum hangzott el ebben a kérdés-komplexumban. Ezek a szteroid hormonok hatása a férfira, illetve női hormonokra, valamint a szénhidrát- és az ásványi sók anyagcseréjére, továbbá, mint ezen összefüggések anatómiai és szövettani alapjainak kérdése. Ezekhez a nagy referátumokhoz kisebb lélegzetű előadások csatlakoztak, me-

lyekben a kutatók speciális területükön végzett kutatásait, illetve azok eredményeit ismertették. Két kerekasztal-konferencia tette teljessé a munkát. Egyiken az agyfűggléknyúlvány hormonjairól, másikon az endokrinológiai kutatások módszereiről folyt megbeszélés. Megállapíthatom, hogy az egész kongresszust élénk érdeklődés és aktív vitaszellem jellemezte.

— A nagy, nemzetközi kongresszusok, ahol százával hangzanak el előadások, szinte társadalmi összejövetelek. A tudósok megismerik egymást, kicserélik tapasztalataikat, gondolataikat, de nem tudnak igazán elmélyülni saját tudományáguk problematikájában. Az igazi jelentősége, véleményem szerint az ilyen, kisebb kongresszusoknak van. Itt el tudunk mélyülni tudomány-

águnk kérdéseiben, tudományos kutatásainkat, tapasztalatainkat nemcsak kicseréltük, de meg is vitattuk. Nemzetközileg elismert külföldi tudósaink elismeréssel szölk kutatásainkról, eredményeinkről, ugyanakkor mi is megismerhetjük legújabb tapasztalataikat. A magyar endokrinológiai kutatás ma olyan szinten áll, hogy ismernek, és elismernek bennünket.

— Szólnom kell még a kongresszus szociális programjáról. Külföldi vendégeink megismerték e pár nap alatt Szeged városát, orvosi hangversenyt, kiránduláson vettek részt. Köszönetünket kell kifejeznünk a megyei és városi párt- és állami szerveknek azért a segítségért, amit a kongresszus munkájához nyújtottak. Szívügyünknek tekintik a mi tudományágunkat és éreztük, hogy megbecsülik a tudósokat, kutatókat. Ez biztosíték arra, hogy Szeged ezután is az endokrinológia fellegvárá lesz — fejezte be lapunknak adott nyilatkozatát dr. Julesz Miklós.

T. L.

Vizsgálják a MALÉV-gép szerencsétlenségének körülményeit

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium tájékoztatót a dán polgári légügyi hatóság közleményéről a MALÉV Ha-Moc jelű IL-18 típusú repülőgépének 1971. augusztus 28-án történt balesetéről. A baleset körülményeit a dán hatóság vezetésével, a magyar légügyi hatóság és a MALÉV képviselőinek részvételével és közreműködésével vizsgálják.

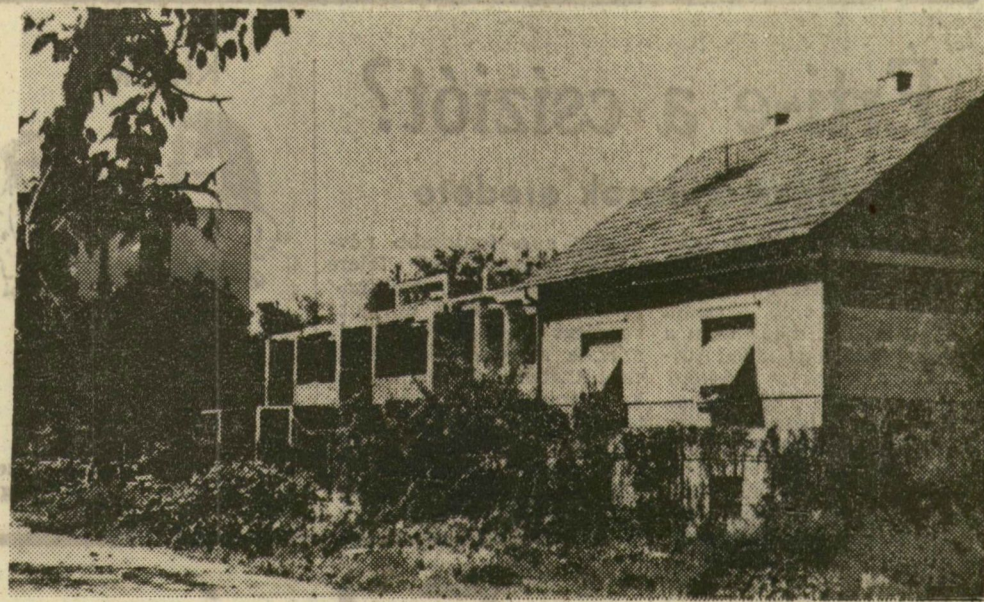
Az eddigi adatokból úgy tűnik, hogy a repülőgép enyhén szögben érte el a vizet, a több száz méter haladt a

felszínen, mialatt több darabra tört. A szárnyak leszakadtak a törzsről, amely három részre vált szét. A roncsok kiemelése szeptember 1 óta tart, részének eddigi előzetes vizsgálata nem nyújt magyarázatot a balesetnek.

A repülőtéren földi navigációs és egyéb berendezések vizsgálata normális működést állapított meg. A repülőgép és az irányítás közötti hírváltások visszajátzása sem mutat rendellenességet. Kastrup repülőterén a baleset időpontjában óránként 18 csomó (33 kilométer) erősségű szél fújt, az időborús volt, esett az eső.

A személyzet tagjainak holttestét tüzetes vizsgálat alá veszik, hogy megállapítsák, lehetett-e betegség a baleset bekövetkezésének tényezője. A repülőgép részeinek kiemelését minden fontos rész megtalálásáig folytatják.

A vizsgálatot a dán légügyi hatóság a magyar szakértőkkel együttműködve folytatja, és megfelelő időben jelentést ad ki.



Igények és házak

— Miért tervezett ilyen házat, ha tudja, hogy elavult?

— Mert ez kell! — feleli a mérnök.

— Lenne más megoldás?

— Igen. Örömmel csinálnám, de nem kell. A megrendelő azt kéri, képtelen vagyok meggyőzni arról, hogy ez sem neki, sem utódainak nem jó. Legalábbis a korszerű, kulturáltabb emberi szükségletek szerint nem.

Előtte a terv, egy családi ház, amelyet, ha megépítenek, alig lehet eldönteni, hogy tervezője kinek alkotta. Sátorot, két kis ablak az utcáfronton, az alaprajzon egyforma három szoba.

MINT FELPUM-PÁLT LABDA

— És hasonló előben: kétszintes behemót ház az Odesszai körülről nem messze. Mint valami felpumpált gumilabda, terpeszkedik az apró kertes házak között. Kétszer hat szoba (természetesen csaknem azonos méretűek), jobboldalt terasz, a feljárót sírköszörű virágkehely „díszíti”.

— Látja, ezt a házat olyan tervezte, aki ennyire szerette volna igazán mai otthonát csinálni. Tartós téglaburkolattal — s a mai élethez igazodó belső elosztással. Volt pénz, megfelelő telek — az eredmény azonban elszomorító. Hogyan lehet egy ilyen földarabot lakóterületű teret berendezni?

— természetesen csak a régies megoldással. Pedig a tankönyvekben tanítják, s a gyakorlatban is úgy van, hogy az alváshoz elég a kis méretű hálófülke, a családi együttléléshez, a vendégfogadásához viszont tágas nappali az ideális. Minthogy ezt az új lakónegyedekben előregyártott elemekből összeállított lakásokban is látni.

Melyek a legfontosabb funkciók? Hát a tisztálkodás, a főzés, a tárolás, étkezés, a művelődés, a gyereknevelés, a családi vagy társas együttlélés. Ehhez kellene külön-külön szabni a szobák méreteit.

De a dagadt házban, és sok száz társában a környék erről megelégedtek. A lehetőséggel való pazarlás példái.

MIÉRT?

— No anynyi baj legyen, akinek

van egy milliója és nem tud vele banni, megérdemli.

— Sajnos nincs kivétel: az apró családi házakat, a társas épületeket éppen így elrontják. Megfoghatatlan, hogy az emberek igénye miért ilyen földhözragadt, pont a legdrágább, legfontosabb eszközük, értékük a lakás esetében. Az újszegedi családi házak alapterülete eléri a száz négyzetmétert, de ha belépünk a kapun s végigjárjuk a helyiségeket, úgy érezzük, hogy egy tárgyan új két és fél szobás lakás a maga 60 négyzetméterével tágasabb, levegősebb. Miért? Elsősorban azért, mert a tervező a mai ember igényeihez, a lakás alapvető rendeltetéséhez igazodott. Ezért készített beépített szekrényt, kicsi konyhát, de aránylag nagy nappali szobát, apró fürdőszobát, de a célnak éppen megfelelő szülői helyiséget.

Újabb példa: Körülbelül 110 négyzetméter alapterületű kertes családi ház a Bal fásorban. A négytagú család öt éves erőfeszítéssel, kölcsönrel építette — az „újszegedi divat” szerint. Van üvegezett veranda, nagy előtér, nagy háló és ugyanakkora konyha, meg nappali. Rossz beosztás, amely meghatározza a benn élők napjait. A különbséget és a bosszúságot csak akkor érezzük, ha az ugyanilyen eszközökkel, anyagokkal készített modern beosztású házat is kipróbálhatnánk. Akkor látnánk, hogy tulajdonképpen milyen rosszul bántak az otthonteremtés megismételhetetlen lehetőségével.

Szepségiba? Valóságos gond vagy finnyáskodás?

— Nem. Hovatovább a lakásépítés egyik sarkalatos gondja, hogy a magánéletről építkezőből születő házak inkább a múlt túlhaladott igénye, mint a jelen követelményei szerint épülnek — mondja Takács János, a Szeged megyei városi tanács vb-elnökhelyettese.

— Pedig Szegeden és Csongrád megyében az évente épülő lakásoknak nagyobb része kb. 60—65 százaléka magánéletről épül. A ma divatos, szabadon álló, vagy féloldalas megoldások szükségleténül pocskólják a területet, amelyből pedig kevés van. Mivel a házak nagy részét (!) rosszul tervezik, a városképet is rontják. Sajnos a társadalom erőforrásait így nem valami kedvezően hasznosítják. Olyan ez, mintha a diesel-elektromos

ga pénzünkért gözöskét gyártanánk sorozatban...

Az országban a jelenlegi öt éves terv során 220 ezer lakás épül magánéletről.

JÓ TERVEKET!

A kérdés elkerülhetetlen. Miért építünk a múlt igényei szerint?

A szegedi tanács építési osztályán mindennap nagy a forgalom. Egy esztendőben átlag 300—320 tervet nyújtanak be elbírálásra, azaz naponta egyet.

Hunyadi László főmérnök:

— Hogy miért ilyen a színvonal? Szerintem azért, mert eleve gyenge tervek készülnek! Pontosabban: igénytelen igények alapján terveznek házakat. Az építőknek ebből a szempontból teljesen mindegy, hogy sok vagy kevés pénz van, eleve kiköti kívánságait, amitől eltérni nem enged. A gyenge tervező ehhez még hozzáteszi a magáét, s megszületik a mű. A másik eset: a tervező ugyan tudja igényes, korszerűt megvalósítani — és akar is —, de rendszerint egzisztenciális okokból lemond erről. A variációk száma végtelen. Tavaly például száz-szobás (!) házakat terveztek, mások aránylag elfogadható tervet nyújtottak be, hozzával, aztán a valóságban egészen mást építettek.

— Kik tervezhetnek?

— A jelenlegi szabályok szerint a közművesmestertől kezdve az építőipari technikumot végzett 19 éves fiatal emberen át a mérnökig szinte mindenki. Sajnos, az előírások nagyon liberálisak. Csak egyetlen példát, a tavaly benyújtott 310 terv közül 160-at tudunk elfogadni, de ebből is csak mindössze nyolc százalék volt korszerű. Az építőknek inkább választják a rossz és drágább egyedi terveket, mint a jó, a jelenlegi körülmények között legcélszerűbb és legolcsóbb típusterveket. Jellemző eset, hogy Tápén olyanok rajzolták a házakat sorozatban, akiket munkahelyükön, a Tervező Vállalatnál, nem bíznak meg ilyen feladattal.

Kivétel nincs?

— Szerencsére megindult valami Újszegeden. Erdemes megnézni — mondjuk a Közép fasor 19. vagy 27. szám alatti házakat. De ez olyan kevés —, hogy szinte örülni sem tudunk neki.

Es nem is esett szó a szakiparról, a még mindig szegényes építőanyag választékról, az anyaghiányról, a kevés munkaerőről, az építőipar gyenge oldalairól. Hiszen ez mind csak ezután következik. Ahhoz, hogy végre nálunk is a kor szellemét képviselő, a mai ember igényének valóban megfelelő házak szülessenek, előbb terveknek kellene változtatni. Az alapokon, hogy ne építsünk elavult házakat, városrészeket.

Magyar kormánydelegáció utazik Genfbe

Magyar delegáció utazik ma, vasárnap Genfbe, az atomenergia békés felhasználásával foglalkozó IV. nemzetközi konferenciára, dr. Osztrovski Györgynek, az Országos Műszaki Fej-

lesztési Bizottság elnökhelyettesének, az Országos Atomenergia Bizottság elnökének vezetésével. A kormánydelegáció 20 tagú tanácsadó küldöttség kíséri. (MTI)

igen! Én meg sokszor késem a menetrendről. Jó, persze, nehéz a munkám, csak hát nem vagyok magammal meglegedve”. Szándékosan szölk ilyen apró munkákról — nem mindenkinek adatik meg egy életmentő műtét sikerélménye, egy nagy építkezés vezetésének feladata, a természet új titkának felfedezése, vagy egy tévadás nyilván több milliót hozt jelentő tervezése. Az emberek nagy többségének szürke a munkája, akár ha taposómalomban élne életét, pedig a munka — a legszokványosabb se! — válhat nyűggé, ha értelmét, célját, fontosságát látjuk.

Márpedig van értelme munkánknak! Igaz, nagy felelősség terhel éppen ezért mindenkit abban, hogy olyan legyen az üzemi, hivatali vagy bármiféle munkaközösség légköre, hogy ezt és csakis ezt érezhesse mindenki. Hogy a fogaskerekek módjára precíz dolgozzák a szerkezetet, hogy soha ne kerüljön porszem az alkatrészek közé. Hogy ne érezze senki — vagy legalábbis ritkán —, hogy hiába próbál valami újat adni, s hogy végül észre azokat, akik hajlandók a közönségtől a pluszt vállalni. S ha emlegettük már a nagy politikát — hát ez is hozzájárul, hogy a legkisebb üzemből, munkahelyen is érezzék, hogy részei a nagy összességnek, a megvalósulásnak, s hogy ne legyen csak mindenki, mindenki — erője

különbség az „országos” és a „helyi” politika között.

„Tudom, hogy munkámmal elégedetek, eredményeimet ismerik. Azt is érzem, hogy nem lehet mindig egyforma feszített tempót tartani, mégis: nyugtalan vagyok, ha el-el-szalad egy napom anélkül, hogy elszámolhatnék rá valami nyereséget”. Egy tudományos intézetünk munkatársa, neves kutatója tépelődött így. Szavai nagyon emberiek és rokonszenvesek, mert ez lenne az igazi: ha mindenki érezné a maga posztján a felelősséget, sőt önmaga fontosságát. És ebből a szempontból nincsenek kevésbé fontos munkakörök: ha a klinikán nem dolgozik jól a takarítónő, megkérdőjelezheti a még oly tökéletes műtét sikerét is; ha az esztorgályos nem tökéletes, pontos munkadarabot ad ki kezéből, rossz lesz a gép, amibe szereli, ha... de sorolhatnánk így tovább.

Hogy jönnek ilyen apró dolgok, látszólag jelentéktelenségek, nagy ügyeinkhez? Bár, ha mindenki kézenfekvőnek tartaná a választ! Mert igen, ilyen apróságokon is múlik, hiszen ezek összessége adja, hogy jól menjenek ügyeink, hogy haladjunk. Hogy ki-ki megtegye a magáét, s aki megtette, másokat is ösztönözzön. Példájával is, szóval is: megvalósulásnak, s hogy ne legyen csak mindenki, mindenki — erője

szítésével, lelkesedésével juthatunk tovább.

Társadalmunk elérte azt a fejlődési fokot, amikor a demokrázius légkörben, erőnk tudatában az önmegismerés, hibáink megismerése és kijavítása a fontos lendítő erő. Nézzünk hát szembe hibáinkkal: hajlamosak vagyunk elnagyolni munkánkat, sokszor lemarad a rangsor elejéről pontosságunk, megbízhatóságunk. Nem olyan dolgok ezek, ami felett el lehet siklani. És ez, éppen ez az, amihez nem kell pénz, nem kell „befektetés”, de annyi mindenképpen kell, hogy gondolkodjunk, s próbáljunk változtatni rajta.

Óriási dolog az egyetértés, az, hogy a negyközvélemény jóváhagyja az alapvető célokat, politikusaink munkáját. De más egyetérteni és más tenni érte! Világos: nem elég a beleegyezés, a politikát tettekkel, becsülettel munkával kell támogatni, jóváhagyni. „Nemcsak azt kell mondani, hogy igen, hanem meg is kell csinálni, ami soron van és elvégzendő.” Ezt Kádár elvtárs mondta — de úgy lett belőle szállóige, hogy az ember rácsodálkozik: akár én magam, vagy munkatársam is mondhatta volna.

A Széke Márta

monológok korszakában dr.

Madár István